

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

15 Per quas personas dominium nobis acquiratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

tollere me iussent, simul et custodia à me posita fuerit, mea ligna censentur. *l. Quarrundam ff. De acquirend. possession. vel si res emptas contignet emptor. l. Quid si ff. de Periculo, & commo. rei vendita.* Aut si res sit in conspectu, & venditor editiore loco dicat se vacuam possessionem tradere, statim dominium transferri intelligitur. *l. Quod meo. §. Si venditor em. ff. De Acquirend. possess.*

Acquiritur dominium rei iure quoque gentium per contractum, siue quasi contractum, videlicet per venditionem, donationem, permutationem, mutuum: nisi quod iure civili iuxta leges 12. Tabularum constituit, ut per venditionem non transferatur dominium ad emptorem nisi pretio soluto, vel habita fide de pretio soluendo, hoc est, dato pignore, vel fideiussore. *Instit. de Rerum diuis. §. Vendita.*

Vltimò. iure gentium, siue naturali nascitur dominium fructuum, quos percipimus ex re aliena, quam bonâ fide possidemus. *Instit. de Rerum diuis. §. Si quis à non domino, sic legimus.* [Si quis à non domino, quem dominum esse crediderit, bonâ fide fundum emerit, vel ex donatione, aliâve qualibet iusta causa à re bonâ fide acceperit: naturali ratione placuit fructus, quos percipit, eius esse pro cultura, & cura. Et ideo si postea dominus superuenient, & iundum vendiderit, de fructibus ab eo consumptis agere non potest. Et verò, qui alienum fundum sciens possederit, non idem concessum. Itaque cum fundo etiam fructus, licet consumpti sint, cogitur restituere.] Idem in *l. Bonâ fidei. ff. De Acquirend. rer. domin.* Paulus Iuriconsultus sic ait: [Bonâ fidei emptor non dubiè percipiendo fructus etiam ex alienare suos interim facit, non tantum eos, qui diligentia, & opera eius protulerunt, sed omnes: quia quod ad fructus attinet, loco domini pene est. Denique etiam prius quam percipiat, statim ubi à solo separatur, sunt bonâ fidei emptoris: sicut nec interest ea res, quam bonâ fide emi, longo tempore capi possit nec ne: veluti si pupilli sit, aut vi possessa, aut prædii contra legem repetundarum donata, ab eoque alienata sit bonâ fide emptori. In contrarium queritur, si eo tempore, quo mihi res traditur, purem vendentis esse, quia perseuerat per longum tempus capio, an ante meos fructus faciam. Puto, verendum nè non sit bonâ fidei possessor, quamvis capiat: hic enim ad ius, id est, captionem, illud ad factum pertinere, ut quis bonâ, aut malâ fide possideat. Nec contrarium est, quod longum tempus currit: nam è contractio is, qui non potest capere propter rei vitium, fructus suos facit, & omnium fructus sunt in fructu, & ideo ad bonâ fidei emptorem pertinent, etiam si prægnantes venierint, vel subrepta sint. Et sanè quia lac suum faciat, quamvis plenis vberibus venierint, dubitari non potest. Idemque in lana iuris est.]

Per quos rerum Dominium nobis acquiratur.

CAP. XV.

EXSTAT Titulus in Institutionibus Iustiniani Imperatoris: Per quas personas nobis acquiratur. Et quæ eun- que in toto eo Titulo Iustinianus Imperator tradidit, accepit ex Cajo Iuriconsulto in *l. Acquiritur. ff. de Acquirend. rerum domin.* ubi dicit in hunc modum: [Acquiritur nobis non solum per nosmetipsos, sed etiam per eos, quos in potestate habemus,] hoc est, ut exponit Glossa, per filios familias, & seruos. Item, inquit Caius, per seruos, in quibus usufructum habemus. Item per homines liberos, & seruos alienos, quos bonâ fide possidemus. Et deinde subiicit: [Igitur quod serui nostri ex traditione nascuntur, siue quid stipulentur, vel ex qualibet alia causa acquirant, id nobis acquiratur. Ipse enim, qui in potestate alterius est, nihil suum habere potest: Ideoque si hæres institutus sit, nisi nostro iussu, adire hæreditatem non potest. Et si iuberentibus nobis adierit, hæreditas nobis acquiratur, perin-

de atque si nos ipsi hæredes institui eilemus, & his convenienter legatum, scilicet nobis per eundem acquiratur,] sic ille.

Quæres, quo modo nobis acquiratur per seruos, in quibus tantummodo usufructum habemus. Respondet idem Caus in eadem lege. §. De iis autem: [De iis autem seruis, inquit, in quibus tantum usufructum habemus, ita placuit, ut quicquid ex re nostra, vel ex operis suis acquirunt, id nobis acquiratur: Si quid verò extra eas causas persecuti sunt, id ad dominum proprietatis pertineat. Itaque si is seruus hæres institutus sit, legatumve quid, aut ei donatum fuerit, non mihi, sed domino proprietatis acquiratur. In *l. Fructuario. ff. eod. Titu.* Paulus ait: [Fructuario hæreditas acquiri non potest: quod in operis serui hæreditas non est.]

Si roges item, quomodo nobis acquiratur per homines liberos, aut seruos alienos, quos bonâ fide possidemus? Respondet idem Iuriconsultus ibidem: [Idem placet de eo, qui à nobis bonâ fide possidet, siue liber sit, siue seruus alienus. Quod enim placuit de usufructuario, idem probatur etiam de bonâ fidei possessore. Itaque quod extra duas istas causas acquiratur, id vel ad ipsum pertinet, si liber est, vel ad dominum eius, si seruus est. Idem habetur ex Pomponio in *l. Liber homo, & ex Vlpiano in l. Qui bonâ fide. ff. eod. Titu.*

Dubiæ item quæstionis est, quamdiu seruus alienus acquirat ei, à quo bonâ fide possidet? Respondet Vlpianus in lege citata, [Qui bonâ fide, tamdiu inquit, acquirat ei, quamdiu bonâ fide seruit. Ceterum, si eo perit serue, eum alienum esse, vel liberum, videamus an ei acquirat? Quæstio in eo est, utrum initium spectemus, an singula momenta spectemus.]

Præterea in *l. Acquiritur. §. Bonâ fide habetur.* [Bonâ fidei possessor cum viuceperit seruum, quia dominus, eodem modo sit, ex omnibus causis, per cum sibi acquirere potest usufructum: eius verò usufructu seruum non potest. Primum, quia non potest, sed habet ius veniendi, futendi. Deinde, quia scit seruum alienum esse,] & in *l. Si seruus. ff. eod. Titu.* ex Pomponio, sic dicitur: [Si seruus meus cum tibi bonâ fide seruiret, rem emisset, traditaque ei esset, Proculus ait, nec meam non fieri, quia seruum non possidebat, nec tuam, si non ex re tua sit parata, sed si liber bonâ fide tibi seruus emerit, ipse fiet.] Et *l. Etiam furuius. ff. Eodem Titu.* ex Iuliano legitimus, etiam furuos seruos bonâ fidei emptori acquiri, quod ex lege eius stipulator, aut per traditionem accepit. Hæc ibi.

Tertiò queritur, An per procuratorem nobis dominium acquiratur? Respondet, acquiri. *l. §. Per procuratorem. ff. de Acquir. Possession.* Paulus ait: [Per procuratorem, tutorem, curatoremve nobis acquiratur. Cum autem suo nomine nacti fuerint possessionem, non cum ea mente, ut operam dumtaxat suam accommodarent nobis, non possunt acquirere.] Sic ille. Vnde quæ ratione possunt procurator, tutor, curator, nobis possessionem acquirere, eadem ratione dominium nobis acquirere queunt. Et *l. Qui mihi. §. Na est. ff. ab Vlpiano dicitur:* [Na est procuratori meo hoc animo rem tradidit quis, ut mihi acquirat, ille quasi sibi acquiratur acceperit, nihil agit in sua persona, sed mihi acquirat.] (sensus legis est) Rem donatam procuratori meo, ut eam mihi acquirat, si is eam acceperit, quasi sibi acquiratur, mihi acquiri, non illi. Vnde in eadem lege habetur: [Qui mihi donatum volebat seruum communi meo, & Titij rem tradidit seruum, vel sic accepit quasi locio id acquiratur, vel sic, quam mihi, & socio meo acquiratur, mihi tamen acquiri.]

Quartò queritur, An si is, cui liber homo seruiret, & ita decesserit, & ei hæres existerit, qui liberum eum esse sciat, aliquid per eum acquirat? Respondet, minime, quia hæres cuiusmodi non est bonæ fidei possessor. In *l. Quæstionem. ff. de Acquirend. rerum domin.* ex Africano sic habetur: [Quæstionem est, si is, cui liber homo bonâ fide seruiret, decesserit, eique is hæres ex-

istitit,

stiterit, qui cum liberum esse sciat, an aliquid per eum acquirat? Non esse ait, ut hic bonæ fidei possessor videatur, quando sciens liberum, possidere coepit: quia etsi fundum suum quis legaverit hæres, qui cum legatum esse sciat, proculdubio fructus ex eo suos non faciet. Et multo magis si testator eum alienum bonæ fidei emptum possiderit.

Quintò queritur, An pupillus sine tutoris auctoritate possit sibi dominium acquirere? Ratio dubitandi, quia nihil potest alienare pupillus sine tutoris consensu, ergo nec potest aliquid acquirere. Respondeo, sibi posse acquirere sine tutore, non tamen alienare. Pupillus, inquit Marcianus, in l. Pupillus. ff. de Acquirend. rer. domin. quantum ad acquirendum, non indiget tutoris auctoritate: alienare non potest, nisi præsentis tutore auctore. Et Iustinianus Imperator Instituit. de Auctoritate tutor. in princ. sic ait: [Auctoritas autem tutoris in quibusdam causis necessaria pupillis est, in quibusdam non est necessaria: ut ecce, si quid dari sibi stipuletur, non est necessaria tutoris auctoritas: quod si alius promittat pupilli, necessaria est tutoris auctoritas. Namque placuit meliorem suam conditionem licere eis facere, etiam si sine tutoris auctoritate: detentorem verò non aliter, quàm cum tutoris auctoritate. Vnde in his causis, ex quibus obligationes mutue nascuntur, ut in emptio: venditionibus, locationibus, conductionibus, mandatis, depositis, si tutoris auctoritas non interueniat, ipsi quidem, qui eum in his contrahunt, obligantur, at inimicem pupilli non obligantur.]

Sextò queritur, An qui dominium rei non habet, aliquando transferat dominium in eum, cui rem tradit? Ratio dubitandi est, quia nemo potest plus iuris in alium transferre, quàm ipse habeat, ut dicit Ulpianus in l. Traditio. ff. de Acquir. rer. domin. [Traditio, inquit, nihil amplius transferre debet, vel potest ad eum, qui accipit, quàm est apud eum, qui tradit.] Respondeo, in l. Non est nouum. ff. de Acquir. rer. domin. ex Ulpiano sic haberi: [Non est nouum, ut qui dominium non habet, alij dominium præbeat. Nam & creditor pignus vendendo, causam domini præstat, quam ipse non habuit.] Et Iustinianus Imperator Instituit. de his, quibus alienare licet, in princ. [Accidit aliquando, ut qui dominus rei sit, alienare non possit, & contra, qui dominus non sit, alienanda rei potestatem habeat.] Et in l. Contra auctorem. subiecit hæc: [contra autem, creditor pignus ex pactione, quantum eius ea res non sit, alienare potest. Sed hoc fortissimè ideo videtur fieri, quod voluntate debitoris intelligitur pignus alienari, quia ab initio contractus actus est, ut liceret creditori pignus vendere, si pecunia non solueretur tempore constituto.]

Septimò queritur, An dominium rei possit ex pluribus causis haberi? Ratio dubitandi est, quia sæpe contingit, ut possessor bonæ fidei rem ex emptione, vel permutatione, vel donatione, vel testamento, vel legato habeat, & deinceps cursu temporis legitime vsucapiat. Respondeo, dominium rei ex pluribus causis esse non posse: quia si ex vna causa res cepit esse nostra, deinde ex alia causa non potest fieri nostra, quia non incipit esse nostrum, quod antea nostrum fuerat. Vnde Paulus in l. Possideri. §. Ex pluribus causis. ff. de Acquir. rer. domin. ait: [Nec enim sicut dominium non potest nisi ex vna causa contingere, ita & possidere ex vna dumtaxat causa possumus.] Et idem in l. Non ut ex pluribus. ff. de Regul. iuris: [Non ut ex pluribus causis debet nobis idem potest, ita ex pluribus causis idem possit esse nostrum.] Et ad argumentum in contrarium, respondeo eum Glossa in lege citata: Non quidem proxime ex pluribus causis rem neri nostram, sed remote in vsucapione; at ipsa vsucapio potest ex multis causis existere. Possum enim bonæ fidei rem alienam emere ab eo, qui dominus eius non est, vel bonæ fidei donatam accipere, & ex testamento, & ex legato, vel ex permutatione: sed tunc ex his causis non est mihi acquirendum dominium, sed tantum ius vsucapendi, & deinde lapsu temporis rem vsucapio legitime, & tunc dominium acquirō.

Octauò queritur, An solo animo, & voluntate possit quis rei dominium acquirere? Respondeo, non posse, nisi possessionem rei ante acquirat, & apprehendat. Neque enim potest quis res aliqui communes, ut sunt aues in ære, pisces in mari, bestiae in terra, lapilli, & gemmae in litore, suas facere, nisi occupatione, vel inuentione. Occupatio verò apprehensionem rei dicit, & inuentionem rem non facit nostram, nisi apprehendamus: apprehensio autem possessionem continet. Equis enim dicat, quempiam volucrem per aërem volantem, vel piscem natantem in mari, facere suum eo solo, quod velit esse suum? Deinde, cum quis desinit esse dominus rei, eò quòd eam pro derelicta habeat, dominium non amittit, nisi desinat etiam eam possidere. Ita quòd. ff. Pro derelicto: res mobilis desinit esse nostra, cum eam abiecit: immobilis, cum exterimus ab ea animo, & voluntate derelinquendi. Glossa in l. ff. Pro derelicto. in verb. Desinit. Vnde etiam fit, ut si deinde velit dominus esse rei derelictæ, dominium non recuperet, nisi incipiat iterum possidere: quemadmodum illius, quod pro derelicto habetur, nullus alius incipit esse dominus, nisi id cepit, apprehenderit. Possessio igitur, siue ad acquirendum dominium, siue ad amittendum, necessariò debet interuenire. Hinc etiam est, ut nemo possit vsucapere, quin possit ciuilitè possidere: alioquin enim fures rem furtiuam possent vsucapere. Glossa, & Doctores in c. Causam qua. de Prescript.

De causis, quibus dominium rerum acquiritur iure Ciuili, & primum de Vsucapione, & Prescriptione.

CAP. XVI.

HACTENUS explicui causas, ex quibus iure gentium, siue naturali rerum dominium acquiruntur. Consequens nunc est, ut de Causis agam, per quas iure Ciuili dominium comparatur. Et quia prima illatum est Vsucapio, de ea primo loco disputabo.

Institutionum, Iustiniani Imperator. libro 2. Titulus sextus est de Vsucapionibus, & longi temporis prescriptionibus, & lib. 41. Digestorum, Titulus tertius est de Vsucapionibus, & Vsurpationibus; libro 7. Codicis extant Tituli sex de Vsucapione, à Titulo 26. vsque ad Titulum 31. Porro Vsucapio apud veteres Iuriconsultos, rerum tum mobilium, tum immobilium dominium dabat: at recentiores Iuriconsulti, Prescriptionem ab Vsucapione distinctam esse voluerunt.

Quòd attinet itaque ad huiusmodi vocabula, Primò queruntur, vnde dicta sit Vsucapio, & quomodo vocabula, Vsucapio, & Prescriptio, accipiantur in iure? Vsucapio dicta est, quia per usum aliquid capiat, & auferat: Usus enim post certum temporis lapsum iure ciuili prescriptum, res corporales, & incorporales adimit priori domino rei, & transfert ad alium. Prescriptio autem, teste Aiciato, in l. Quinque pedum. C. de Quinque pedum. prescript. & lib. 4. distict. cap. vlt. est veluti quidam fructus, & effectus Vsucapionis, nimirum exceptio, quæ ex iure efficaci translata à priori domino in vsucapientem ipsi domino reliquias superioris auctoritatis intendenti, eius depellendi gratia proponitur. Vnde prescriptio ad ius excipiendi principaliter pertinet. Et hinc est, ut veteres illi Iuriconsulti Prescriptionis nomine, pro exceptione perpetuò vsu fuerint, ut in prædicta lege Quinque pedum. C. de Quinque pedum prescript. & l. vlt. C. de Exceptionibus. & l. Qui agitur. C. de Exceptionibus. & prescript. Verum recentiores postea hanc, inter vtramque vocem differentiam constituerunt, ut Vsucapio sit rerum mobilium, Prescriptio verò rerum immobilium, herentiumque solo, & incorporalium, ut seruitutum, & aliorum rerum, quæ iura dicuntur. Glossa, & ceteri in l. Vsucapio. ff. de Vsucapionibus. Nos itaque in præsentem recentiores secti,